

Осъществяване на Пакта за селските райони в държавите членки

Обзор на политиката

Септември 2023 г.

Информацията и възгледите, представени в настоящия документ, са на авторите и не отразяват непременно официалното становище на Европейската комисия. Комисията не гарантира точността на включените данни и не носи отговорност за начина, по който би могла да бъде използвана съдържащата се в настоящата публикация информация.

Funded by
the European Union

Съдържание

1	Въведение	1
2	Защо е необходим Пактът за селските райони?.....	1
3	Съставни части на Пакта за селските райони	2
3.1	Структури и механизми за взаимодействие със селските общности.....	3
3.2	Определен член на правителството и специализирани служби, които да се занимават с проблемите на селските райони във всички политики	5
3.3	Изграждане на капацитет и подкрепа за работа в мрежа за широк кръг от заинтересовани страни	5
3.4	Ориентирана към бъдещето визия, осъществена чрез цялостна стратегия/план за действие	7
3.5	Ефективен механизъм за проверка на въздействието върху селските райони и подходящи системи за данни	7
3.6	Подходящи системи за управление, които да улесняват координацията	8
3.7	Механизми за координиране на разпределението на средствата и осигуряване на полезни взаимодействия	9

1 Въведение

В настоящия обзор на политиката са очертани ключовите елементи или съставни части, необходими за мобилизиране на заинтересованите страни около Пакта за селските райони и за насърчаване на съгласувани действия за постигане на целите на дългосрочната визия за селските райони на ЕС в специфичния контекст на всяка държава членка или регион. Представени са и някои примери за прилагането на тези елементи на практика. Настоящата публикация е предназначена предимно за публичните органи на национално равнище (и на регионално равнище в държавите членки, в които регионалните органи имат законодателни правомощия или правомощия за разработване на програми), организациите на гражданското общество (особено организациите, които се занимават със създаване на политики или застъпничество), изследователите, стопанските организации и други заинтересовани страни, които проявяват интерес към политиките в областта на селските райони.

Ако си задавате въпроса как да осъществите Пакта за селските райони във Вашата държава или регион, настоящият обзор е за Вас!

2 Защо е необходим Пактът за селските райони?

Както подчерта председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен, селските райони са **изключително важни** за идентичността и благополучието на Европа. Те също така играят важна роля за справяне с основните социални и екологични **предизвикателства**. За да процъфтяват селските райони, са необходими **координирани усилия** от страна на широк кръг от участници и заинтересовани страни на различни равнища на управление.

През 2021 г. след задълбочено съвместно обмисляне и консултации със заинтересованите страни, Европейската комисия публикува съобщение относно **дългосрочната визия за селските райони на ЕС (наричана по-нататък „ДВСП“)**. **За осъществяването на тази визия е разработен план за действие** за селските райони, който включва девет водещи инициативи, 15 съпътстващи действия и шест хоризонтални действия, отразяващи ангажимента на Комисията за по-силни, по-устойчиви, по-свързани и проспериращи селски райони до 2040 г. Едно от тези хоризонтални действия е да се предложи **Пакт за селските райони** — механизъм за включване и насърчаване на действията на всички заинтересовани

Цели на Пакта за селските райони

страни и равнища на управление, които могат да помогнат за осъществяването на дългосрочната визия.

Увеличаване на участието на селските райони и включването им в политическите програми

Работа в мрежа, сътрудничество и взаимно учене

Ангажименти за действие

През юни 2023 г. Европейската комисия създаде [Координационна група за Пакта за селските райони](#), съставена от ключови заинтересовани страни в селските райони, която да ръководи процеса на Пакта за селските райони през следващите три години, чрез съвместна координация между генерална дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“ и генерална дирекция „Регионална и селищна политика“. Комисията създаде и Служба за подкрепа на Пакта за селските райони, която да активизира дейностите по пакта и да помогне на общността да постигне целите му чрез изпълнение на ключови задачи. Те включват организиране на събития, събиране и разпространение на добри практики, координиране на усилията с мрежи в областта на други политики на ЕС, подпомагане на общностната платформа на Пакта за селските райони, издаване на списание „Визия за селските райони“, бюлетин и информационни материали за политиката, както и управление на уебсайта и каналите на социалните медии. Всички дейности на равнището на ЕС са разработени и се осъществяват с активното участие на заинтересованите страни. Въпреки това, за да се постигнат резултати, **Пактът за селските райони трябва да се разпространи отвъд равнището на ЕС и да достигне до заинтересованите страни на национално, регионално и местно равнище**. Националните, регионалните и местните власти са отговорни за много действия в областта на политиката, които оказват влияние върху селските райони, включително за избора на начина, по който се използват средствата на ЕС. Други заинтересовани страни, като например организациите на гражданското общество, имат важна роля при формирането и изпълнението на политиките. Дългосрочната визия може да бъде постигната само с тяхното активно участие и ангажираност. Освен това благополучието и поминъкът в селските райони — особено в районите със специфични ограничения като планинските, островните или трансграничните региони — не зависят само от участниците, които обикновено се свързват със селското стопанство и развитието на селските райони. Публичните органи (напр. тези, които отговарят за образованието, здравеопазването, транспорта и други услуги, енергетиката, околната среда или цифровата инфраструктура), участниците в селищната политика, предприятията и изследователите също имат своята роля.

В зависимост от нуждите и организационната култура в ЕС се правят опити за създаване на пактове за селските райони на различни равнища (национално, регионално, местно) и под различни форми. Важно е **ниито един селски район в ЕС да не бъде изоставен** и всички да могат да се възползват от координираните усилия, за да станат по-силни, по-устойчиви, по-свързани и проспериращи. За тази цел заинтересованите страни, които се интересуват от селските райони в ЕС, следва да се присъединят към общността на Пакта за селските райони на равнището на ЕС, както и да предприемат практически стъпки в собствената си сфера на дейност, а също и да търсят най-добрите начини за **превръщане на Пакта за селските райони в действие при техните национални, регионални или местни условия**. Подобни дейности на различни равнища ще се подкрепят взаимно и ще помогнат за превръщането на дългосрочната визия в конкретна стратегия с практически резултати, както призоваха заинтересованите страни на Форума за [политиката за селските райони на високо равнище](#), проведен в Сигуенца (Испания).

3 Съставни части на Пакта за селските райони

Много преди да бъде разработена ДВСП, някои държави членки на ЕС (напр. Финландия) са имали управленски структури, които са позволявали координирани и всеобхватни политики за селските райони в различни тематични области, подобно на това, което се препоръчва с Пакта за селските райони; други държави започнаха да прилагат подобни инициативи наскоро, предизвикани от отрицателни тенденции, като например обезлюдяване на селските райони, икономически упадък и недоволство, или за да се възползват от възможностите, създадени от европейското финансиране (напр. Испания и Чехия).

Въз основа на техния опит и на процеса по ДВСП на равнището на ЕС, съществуват редица **елементи, които държавите членки могат да приложат и които допринасят за постигането на целите на Пакта за селските райони** на национално или регионално равнище. Тези елементи допълват 11-те [принципа на ОИСР за политиката в областта на селските райони](#) и включват:

- > структури и механизми за взаимодействие със селските общности;
- > определен член на правителството и специализирани служби, които да се занимават с проблемите на селските райони във всички политики;

- > изграждане на капацитет и подкрепа за работа в мрежа за широк кръг от участници и заинтересовани страни;

- > ориентирана към бъдещето визия, осъществена чрез цялостна стратегия/план за действие;
- > ефективен механизъм за проверка на въздействието върху селските райони и подходящи системи за данни;
- > подходящи системи за управление, които да улесняват координацията; и
- > механизми за координиране на разпределението на средствата и осигуряване на полезни взаимодействия.

Взети заедно, те формират съставните части на един успешен пакт за селските райони. **Индивидуалните решения могат да бъдат адаптирани** към националните условия, включително специфични правни и административни рамки, източници на финансиране, организационна култура и капацитет на заинтересованите страни.

3.1 Структури и механизми за взаимодействие със селските общности

Промяната в селските райони не може да бъде постигната без активното участие на селските общности. Известно е, че политиките, разработени и прилагани с широко участие, имат много по-голям шанс за успех, отколкото подходите от горе надолу. Това важи с особена сила за селските райони. Това участие трябва да надхвърля случайните консултации: то следва да бъде **редовно, систематично и да осигурява представително участие** на най-заинтересованите страни. Важно е също така тези заинтересовани страни да бъдат включени в **целия процес по отношение на политиката** — от създаването на концепциите и разработването на политиката до изготвянето на законодателството, изпълнението и оценката на резултатите.

За тази цел са необходими специфични механизми, съобразени с възможностите и наличността на представителите на селските общности, както и дейности, които насърчават откритата дискусия (напр. дебати и семинари). Съществуват различни възможни формати: например относително формални

Селският парламент в Латвия

Латвийският селски форум (национална организация, обединяваща основните заинтересовани страни от гражданското общество в областта на развитието на селските райони) организира на всеки две години латвийски парламент на селските общности. През 2023 г. на това събитие се събраха около 300 представители на местните и регионалните власти, предприятията, създателите на политики (включително министерствата на земеделието, опазването на околната среда, регионалното развитие и благосъстоянието), академичните среди, специалистите по развитие на селските райони и ентузиастите. Участниците обмениха опит и беше разработена резолюция, която да послужи като пътна карта за всички решения относно селските райони през следващите две години.

Вж. повече информация [тук](#).

структури като работни групи или координационни комитети, в които участват различни видове участници (напр. Съветът за политика за селските райони във **Финландия**); или събития, за да се подпомогне формулирането и изразяването на потребностите на селските общности, както и да се повиши осведомеността и оценката на селските райони сред широката общественост. Съществуващите мрежи с преки връзки със селските общности могат да играят важна роля. Това може да се осъществи например в рамките на **националните селски парламенти**, които дават възможност на селските общности и организациите на гражданското общество да установят диалог с политиките (вж. примера от **Латвия**). Такива селски парламенти са

организираны в много държави — членки на ЕС (напр. Швеция, Финландия, Естония, Унгария, Словакия, Нидерландия, Румъния, Хърватия, Латвия, Литва), както и в съседни държави (Босна и Херцеговина, Албания, Шотландия в Обединеното кралство); заключенията от тях се представят на заседанията на [Европейския селски парламент](#), които се провеждат на всеки две години.

Lidija Pavić-Rogošić, член на ЕИСК, ODRAZ — Устойчиво развитие на общността (Хърватия):

„Време е дългосрочната визия за селските райони в Европа не само да бъде приета, но и да бъде приложена. За тази цел се нуждаем от промяна в мисленето, от по-голямо разбиране на селските райони, както и от **подходи, основани на мястото, и повече доверие в местните хора**. Следва да се откажем от отделни политики и да разгледаме селските райони комплексно.“

3.2 Определен член на правителството и специализирани служби, които да се занимават с проблемите на селските райони във всички политики

Развитието на селските райони обикновено попада под отговорността на някое министерство, като то често се занимава и със земеделие, горско стопанство и/или хранителна промишленост. Въпреки това решенията, взети от органите, отговарящи за икономическото и регионалното развитие, образованието, здравеопазването и транспорта, могат да имат същото или по-голямо въздействие върху живота в селските райони. Осигуряването на сътрудничество между всички тези служби за постигане на положително въздействие върху селските райони изисква силно ръководство, а наличието на **определен член на правителството, отговарящ за проблемите на селските райони**, е от ключово значение, за да могат хората в селските райони да чувстват, че мнението им има значение. Създаването на специална служба, която да се занимава с въпросите на селските райони, може също така да спомогне за повишаване на осведомеността относно значението на селските райони сред съответните държавни органи и да улесни координираните действия. Вдъхновяващи решения могат да се намерят в примерите от **Ирландия и Финландия**.

Подобна специализирана служба може също така да служи като първа точка за контакт на заинтересованите страни за споделяне на идеи или изразяване на загриженост по въпроси, свързани със селските райони. В идеалния случай в нея следва да работят хора, които разбират и общуват добре с различни заинтересовани страни от селските райони и различни административни служби, както и с опит в други сектори на икономиката или гражданското общество.

Radim Sršej, заместник-министър по регионалните въпроси (Чехия):

„Ако погледнем „географията на недоволството“, трябва да спрем да говорим и да започнем да действваме! Пактът за селските райони и свързаните с тях инициативи, като например механизма за проверка на въздействието върху селските райони, трябва да се осъществяват **не само на равнището на ЕС, но и на равнището на държавите членки, на регионално и местно равнище**. Необходим е цялостен подход с по-малко бюрокрация.“

3.3 Изграждане на капацитет и подкрепа за работа в мрежа за широк кръг от заинтересовани страни

Участието на заинтересованите страни в селските райони е от съществено значение за постигане на промяна в тях. Но за да участват в Пакта за селските райони, много от тях може да се нуждаят от подкрепата на посреднически организации. Те могат да предоставят обяснения, насърчение и

Съвет за политика в областта на селските райони в Финландия

Финландия отдавна е признала, че политиката в областта на селските райони трябва да включва всички институции, чиито решения засягат ежедневието и предприемачеството в селските райони. С оглед на това е разработена структура, която да ги обедини и да осигури сътрудничество: Съветът за политика в областта на селските райони на Финландия. Той е прикрепен към финландското правителство, като министърът на земеделието и министърът на икономиката и заетостта обикновено си поделят функциите на председател и заместник-председател. 34-те членове се назначават от правителството и представляват министерства, агенции, частния сектор и организации на гражданското общество. Те се подпомагат от секретариат, ръководен от генералния секретар, и трима заместник-генерални секретари, представляващи публичния сектор, гражданското общество и изследователските организации. По-голямата част от работата на Съвета се извършва в рамките на тематични мрежи.

Вж. повече информация [тук](#).

възможности за дискусия, както и да дадат възможност на хората да обменят опит и да формулират мнения и позиции. Този вид подкрепа може да бъде особено важна за

„Нашето бъдеще в селските райони“ в Ирландия

Цялостната политика на Ирландия за селските райони се основава на националната дългосрочна стратегия за развитие „Проект Ирландия 2040“, както и на визията за процъфтяваща селска Ирландия, която е неразделна част от националното икономическо, социално, културно и екологично благополучие и развитие.

За да се постигне това, е разработен цялостен набор от мерки на политиката, за всяка от които има конкретен правителствен отдел, отговорен за нейното прилагане. Процесът се координира от Министерството на развитието на селските райони и общности и се ръководи от неговия министър, а напредъкът се следи от Комитета на кабинета за икономическо възстановяване и инвестиции, председателстван от министър-председателя.

Вж. повече информация [тук](#).

жителите на малки отдалечени села, дребните земеделски стопани, микропредприемачите, жените и представителите на младежта. Като се

започне от изграждането на доверие и обясняването на ключови концепции по разбираем начин, развиването на умения и целенасочено обучение, може да са необходими **дългосрочни систематични усилия** за привличането на тези „необичайни заподозрени“. Осигуряването на бюджет за покриване на пътните разходи за срещи може да бъде от ключово значение, особено в по-големите държави членки (като например **Швеция**, вж. примера). Освен подкрепата за работа в мрежа и участие е важно да се гарантира, че участниците в селските райони имат достъп до финансиране и могат да изпълняват проекти, които допринасят за ДВСП на местно равнище. Единно звено за контакт може да укрепи и съживи селските общности чрез популяризиране, съвети, работа в мрежа и помощ за изпълнение на изискванията за финансиране. Тази подкрепа вече се предоставя от много местни групи за действие (МГД) по програмата LEADER, но може да идва и от специализирани служби (както в примера със **САЩ**).

За да се повиши осведомеността на бенефициерите от селските райони за съответните европейски фондове, до края на 2023 г. Европейската комисия ще публикува набор от инструменти за възможностите за финансиране от ЕС за селските райони. По този начин информацията ще бъде съсредоточена на едно място, достъпно за местните органи, заинтересованите страни, ръководителите на проекти и управляващите органи, което ще им помогне да се възползват максимално от новите възможности, предлагани от бюджета на ЕС за периода 2021—2027 г.

Привличане и изграждане на капацитет на заинтересованите страни в селските райони в Швеция

Привличането на заинтересованите страни по въпросите на селските райони в Швеция се улеснява от национална мрежа на селските райони (НМСР). Националните и регионалните заинтересовани страни в селските райони (независимо дали прилагат общата селскостопанска политика или не) се насърчават да кандидатстват за официално членство и да поемат ангажимент за активно участие в тематичните работни групи, като могат да действат като посредници, подпомагащи прехвърлянето на диалога по политиката на местно равнище. За да се подпомогне участието на участниците от гражданското общество, НМСР финансира пътни разходи и дори възнаграждения (за доброволци).

Вж. повече информация [тук](#).

Подпомагане на достъпа на селските общности до информация и финансиране

В САЩ федералните агенции и комисии, отговарящи за проблемите на селските райони, се обединяват, за да осигурят на селските общности справедлив достъп до федерално финансиране. Те също така предоставят експертен опит, за да помогнат на тези общности да изяснят местните приоритети и да кандидатстват за финансиране за създаване на работни места, инфраструктура и подобряване на общността.

3.4 Ориентирана към бъдещето визия, осъществена чрез цялостна стратегия/план за действие

За да се справят с предизвикателствата, пред които са изправени селските райони, лицата, вземащи решения, трябва да имат ясна визия за посоката, която да следват в дългосрочен план. Селските общности и тези, които искат да инвестират, да се установят или да работят в селските райони, особено младите хора, трябва да знаят, че подкрепата на политиката ще продължи да бъде на разположение в течение на много години. За тази цел е необходим широк консенсус между политическите групи и гражданското общество (включително организациите в селските и градските райони), земеделските стопани, МСП, младежите и различните икономически и социални участници; може да са необходими и ефективни разпоредби за управление на конфликти. Консенсусът и участието на ключови правителствени служби дават възможност да се осигури **дългосрочна приемственост**, както и достатъчно ресурси — човешки, институционални и финансови, за да се превърне визията в реалност.

Програма *France Ruralités*

Въз основа на изпълнението на първата си национална програма за селските райони, през 2023 г. френското правителство постави началото на цялостна програма за насърчаване на селските райони. Тя се състои от четири стълба: техническа подкрепа за инвестиционни проекти за общините, увеличено финансиране на биологичното разнообразие за остойностяване на екологичните активи в селските райони, практически решения за ежедневието (мобилност, образование, здравеопазване, култура, жилищно настаняване и др.) и нова система за проектиране на зони за съживяване на селските райони, които се ползват с данъчни облекчения. Важен елемент от програмата е насърчаването на „третите места“, за да се стимулират колективните иновации.

Програмата беше представена съвместно от министър-председателя, министъра на екологичния преход и териториалното сближаване и заместник-министъра, отговарящ за местните органи и селските райони. Резултатите ще бъдат наблюдавани чрез показатели като процента на свободните жилища в селските райони, броя на новите предприятия в селските райони и процента на гражданите, които смятат, че селските райони са добро място за живеене.

Вж. повече информация [тук \(във Франция\)](#).

Цялостната многосекторна стратегия също е от съществено значение, за да може визията да стане реалност. Тъй като политиките за селските райони трябва да се справят с многобройни и сложни предизвикателства, фрагментираните интервенции не са ефективни; опитите за решаване на един-единствен проблем или за подкрепа на една целева група могат дори да доведат до обратен резултат. Цялостният и интегриран подход помага да се вземат предвид социалните, икономическите и екологичните аспекти на живота в селските райони, които в много случаи са взаимосвързани (вж. примера от **Франция**). Национален или регионален пакт за селските райони може да бъде първата стъпка за обединяване на различните направления на политиката и за подпомагане на **широк, по-интегриран поглед** върху селските райони. Това следва да бъде превърнато в **практически стъпки**, които формират последователен план за действие, в който ясно се посочва кой за

какво отговаря и как може да бъде наблюдаван и оценяван напредъкът.

3.5 Ефективен механизъм за проверка на въздействието върху селските райони и подходящи системи за данни

Тъй като селските райони са засегнати от голям брой законодателни и административни решения, е необходим механизъм за максимизиране на положителните и ограничаване на отрицателните въздействия. Механизмът за проверка на въздействието върху селските райони е механизъм, чрез който се идентифицира и оценява въздействието на нови разпоредби, планове или програми върху селските

райони. За да бъде успешен, той трябва да бъде интегриран в цялата **система за управление** и да бъде съобразен със специфичната административна структура на дадена държава/регион. В **Обединеното кралство** според [Доклада за механизма за проверка на въздействието върху селските райони от 2020 г.](#) всеки правителствен отдел има назначен ръководител за проверка на въздействието върху селските райони, чиято роля е да подкрепя проверката на въздействието върху селските райони в съответната област на политиката. Правителството е изготвило и [практически насоки за разглеждане на резултатите от политиката в селските райони](#). Във **Финландия** механизмът за проверка на въздействието върху селските райони е включен в насоките на Министерството на правосъдието за оценка на въздействието на правителствените законодателни предложения и е придружен от лесни за използване методи за оценка, както и от обучение и **повишаване на осведомеността на законодателите**. [Тематичната група на ЕМРСР за механизма за проверка на въздействието върху селските райони](#) изготви аналитична рамка и препоръки за механизма за проверка на въздействието върху селските райони на национално, регионално и местно равнище.

За да се оцени въздействието на решенията върху селските райони и да се измери напредъкът в прилагането на политиките и стратегиите, достъпът до **висококачествени данни** е от съществено значение. Испанският регион Каталуня публикува два пъти годишно подробна книга с подробни статистически данни за своите селски райони. Тези данни се използват от регионалния ръководен комитет за [визията](#) за селските райони, за да се наблюдават новите законодателни предложения и да се оценява въздействието им върху селските райони. В Унгария Националната информационна система за регионално развитие и териториално устройство (www.teir.hu) обединява данни за селските райони от различни източници със специален модул LEADER, който предоставя данни на МГД и общините. Вземането на решения по въпросите на селските райони, основани на доказателства, може да бъде подкрепено и от [Обсерваторията за селските райони](#), стартирана през декември 2022 г. от Европейската комисия с цел централизиране, анализиране и разпространение на данни, свързани със селските райони в ЕС.

3.6 Подходящи системи за управление, които да улесняват координацията

Като се има предвид значението на включването на много различни участници в политиката за развитие на селските райони, от жизненоважно значение е да се създаде система, която да улеснява координацията, както **хоризонтална** (напр. между различните секторни министерства), така и **вертикална** (между различните равнища на управление: национално, регионално, подрегионално и местно). Подобна координация следва да спомогне за избягване на дублиране на усилия или противоречиви действия и за създаване на полезни взаимодействия. Моделът на многостепенно управление следва да включва организациите на гражданското общество, предприятията и социалните партньори. Следва да се въведат механизми и стимули, за да се гарантира, че различните служби и административни равнища общуват редовно и че сътрудничеството не се ограничава до обмен на информация, а улеснява откритото обсъждане, основано на участие, и планирането на съвместни дейности. Редовните срещи на служителите, отговарящи за различните инструменти на политиката, може да бъдат полезни, в идеалния случай в неформална обстановка, за да се изгради **доверие и общо разбиране** за предизвикателствата и целите. Ясното разпределение на отговорностите за конкретни задачи и силната легитимност на органа, отговарящ за координацията, също са от голямо значение, както показва примерът с **Испания**. В някои държави членки съществуват [Съвети за политиката в областта на](#)

[храните](#), които могат да послужат като вдъхновяващ модел на платформи с участието на много заинтересовани страни.

Борба с обезлюдяването на селските райони в Кастиля-Ла Манча

През 2021 г. испанската автономна област Кастиля-Ла Манча прие специален закон за икономически, социални и данъчни мерки за борба с обезлюдяването и за развитие на селските райони. Силното ръководство от страна на регионалния вицепрезидент и подкрепата на специален комисар за демографските предизвикателства са ключови за мобилизирането и включването на всички регионални правителствени служби (като земеделие, образование, здравеопазване и транспорт) в разработването на закона и в прилагането на регионална стратегия за неговото осъществяване.

Тази стратегия обхваща широк спектър от действия и мобилизира 3,322 млн. евро от регионални, национални и европейски фондове, включително NextGenerationEU. С оглед координирането на стратегията е създаден Регионален съвет за развитие на селската среда и борба с обезлюдяването, в който участват представители на всички регионални правителствени служби, областни съвети и местни органи, както и ключови социално-икономически участници (напр. синдикални организации, предприятия, университети и гражданско общество).

Вж. повече информация [тук](#).

Albert Puigvert, Асоциация на селските инициативи в Каталуня (Испания):

„Посрещането на предизвикателствата в селските райони предполага разработването на **трансверсални политики, които да включват всички равнища на управление**. В Каталуня Пактът за селските райони е резултат от процес, основан на участие, а в неговото управление участват гражданското общество, правителството и парламентът.

3.7 Механизми за координиране на разпределението на средствата и осигуряване на полезни взаимодействия

Концепция за развитие на селските райони в Чехия

Чехия комбинира различни фондове на ЕС за селските райони за периода 2014—2020 г.: 178-те селски МГД обхващаха почти всички селски райони на държавата, като използваша Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд (ЕСФ) и ЕЗФРСР, като по-голямата част от финансирането се предоставяше от ЕФРР. Въз основа на този опит Чехия разработи своята Концепция за развитие на селските райони през 2020 г. под надзора на Министерството на регионалното развитие, като комбинира различни източници на финансиране чрез териториални инструменти и стратегии SMART.

По време на чешкото председателство на ЕС беше поставено началото на **Пакта за селските райони на Чехия**. Така се обединяват усилията на гражданите, местните органи и други партньори за насърчаване на развитието на селските райони.

Вж. повече информация [тук](#) и [тук](#).

Освен добрата координация между различните органи, ефективната подкрепа за селските райони изисква **свързване на различните източници на финансиране** — европейски, национални, регионални и местни — за да се гарантира, че различните комбинирани инструменти са достатъчни за посрещане на нуждите на селските райони и са адаптирани към реалността на целевите бенефициери (малки проекти, ограничен административен капацитет и др.). Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и кохезионната политика (ЕФРР, ЕСФ) са основните източници

на финансиране от ЕС за промените в селските райони, но роля могат да играят и редица други фондове (фондове за устойчивост и възстановяване) и програми (напр. „Еразъм“, LIFE). Тези потоци на финансиране може също така да бъдат **комбинирани** чрез многофондови подходи, за да се създадат още повече възможности за действие на място, какъвто е случаят в **Чехия**. Националните и регионалните управляващи органи могат да подпомогнат достъпа на заинтересованите страни от селските райони до финансиране, като се въведат специални потоци за финансиране, **насочени към селските райони**, и се разработят опростени и лесни за ползване правила за кандидатстване, допустимост и отчитане в различните фондове. Това е направено например от **Швеция** през периода 2014—2020 г., като цялото водено от общностите местно развитие за селските райони от четири фонда на ЕС (ЕЗФРСР, ЕФРР, ЕСФ и ЕФМДР) се управлява от един орган и се прилага чрез хармонизиран набор от правила.

Друго решение е създаването на единно звено за контакт на местно, регионално или национално равнище, което да подпомага селските общини, предприятията и НПО във връзка с достъпа им до публично финансиране. В някои държави членки (например в региона [Тирол в Австрия](#)) тази роля се изпълнява от МГД по LEADER.